

Subsidie ‘School in de Wereld’ stopt, interculturele dialoog en burgerschap blijven cruciaal

Contacten met kinderen en jongeren uit andere sociaal-economische groepen zijn van groot belang, zowel voor de ontwikkeling van persoonlijke vaardigheden als voor de samenleving als geheel. Gemengde scholen bieden daarvoor de meeste kansen, maar veel scholen hebben geen gemengde leerlingpopulatie (in termen van sociaal-economische achtergrond, cultuur, leefstijl, religie, etcetera). Daarom is het organiseren van vriendschapsscholen zo belangrijk: dat biedt kansen om tussen scholen toch iets van de gewenste contacten te realiseren.

Utrecht was een van de eerste gemeenten waar dat is onderkend. De ervaringen die daar zijn opgedaan met het ontwikkelen en uitvoeren van School in de Wereld, zijn waardevol voor het hele land. Het is jammer dat de subsidie voor dit programma stopt en het is maar de vraag of de deelnemende scholen zelf bereid en in staat zijn de vriendschapscontacten voort te zetten.

De noodzaak voor uitwisseling blijft ondertussen onveranderd groot, zo wordt breed onderschreven bijvoorbeeld vanuit onderzoek. Ik noem daarvan twee recente voorbeelden.

Segregatie en de noodzaak van contact

In de Volkskrant van 1 september 2012 is een onderzoek gepresenteerd naar autochtoon Nederland. Geconstateerd wordt dat er een duidelijke scheiding is tussen twee groepen met verschillende opleidingsniveaus, leefstijlen en politieke voorkeuren. Die groepen ontmoeten elkaar nauwelijks. Daarmee wordt het beeld bevestigd dat de socioloog Murray schetst van de Verenigde Staten (*Coming Apart*, 2012). Murray noemt juist de ontmoeting van uiteenlopende groepen essentieel voor Amerika. “Contact is cruciaal, voor democratie, goed bestuur, voor sociale stijging, en domweg om je voor te stellen hoe de rest van het land leeft.”

Verbondenheid en inlevingsvermogen kun je leren via contacten op school en tussen scholen. Een van de mooiste momenten tijdens ontmoetingsprojecten is immers vaak, wanneer kinderen ontdekken dat ‘die anderen’ eigenlijk vooral net zo zijn als zijzelf.

Burgerschap en leren samenleven

De Onderwijsraad kwam eind augustus 2012 met het advies ‘Verder met burgerschap in het onderwijs’. Daarin wordt onder meer aanbevolen om in te zetten op steun aan scholen en leraren, scholen inhoudelijk kompas te bieden en systematische kennisopbouw te stimuleren.

Alleato en de gemeente Utrecht hebben de laatste jaren die punten al serieus genomen. Het Kenniscentrum was daar soms ook bij betrokken. Zo is recent in kaart gebracht wat verschillende programma’s en projecten die in Utrecht worden gebruikt – waaronder School in de Wereld – bijdragen aan burgerschapsonderwijs. En zo is eerder op verzoek van de gemeente een toekomstgerichte evaluatie gedaan naar School in de Wereld, die resulteerde in de invoering van een drie fasen model met aangescherpte doelen. Alleato heeft zich ingezet om School in de Wereld steeds verder te verbeteren en mede daarom is het jammer dat programma en ondersteuner stoppen. Ik hoop van harte, dat bijvoorbeeld de gemeente er zorg voor draagt dat de ervaringen die hiermee in Utrecht zijn opgedaan goed worden vastgelegd en overgedragen.

Conclusie

Het zijn tijden van zware bezuinigingen. Ook in andere steden zie je dat de financiering van ontmoetingsprojecten wordt stopgezet; bijvoorbeeld in Rotterdam is dat al eerder gebeurd. Den Haag vormt een uitzondering met de politieke keuze om ontmoetingsprojecten voort te zetten. De ervaringen in Den Haag laten ook zien: er blijven wegen om kinderen op eenzijdig samengestelde

scholen met elkaar in contact te brengen en hen via coöperatief leren en andere werkvormen essentiële ervaringen te laten opdoen. Ervaringen die ook de conservatieve Murray cruciaal noemt voor een democratische samenleving.

Contacten hebben dus niets aan urgentie ingeboet. Wie weet komt dit thema na de verkiezingen van 12 september weer op de landelijke politieke agenda. Ondertussen kunnen schoolbesturen en individuele scholen het nodige doen – mede op basis van de ervaringen met School in de Wereld.

Guido Walraven

Coördinator landelijk Kenniscentrum Gemengde Scholen